

Beköltő és márciusban

Egy kis késéssel elkészült az orvosegyetem új Jancsó Kollégiuma. Mindössze fél évvel csúszta el az átadási határidőt a Csongrád megyei Építőipari Vállalat, s így még csak arról számolhatunk be, hogy a műszaki átadás van folyamatban, s a szokásos hibák kijavítása után márciusra válik az épület beköltöztethetővé. Mint már megtörtént, ezt a várostól cserépp kapta az egyetem a régi Jancsó Kollégium épületéért, s így az eddigi kollégiumi férőhelyek száma csak 50-60-nal növekszik. De ennél fontosabb az, hogy kulturált körülmények között fognak élni lakói: négyágyas szobák vannak, emellett társalgó, főzőfülke, ételmisztartó. A szobák újdonsága az, hogy a hallgatók, ha pihenni akarnak, elfüggyönözhetik magukat. Ide kerül majd a főzőkonyha és a 650 személyes étterem, amely végleg megoldja az orvosegyetem menzai nehézségeit.

S ha a kacsalábon forgó kollégium átadásának pontos határidejét még nem is közölhetjük, azt már tudjuk, hogy 15 millió forintot ajándékként vehetik birtokukba hamarosan a hallgatók.

Egy év élményei

Celina

Kazahsztán az örök nyugalom hazája. Meg a szelek: így lélegzik a szeptember. Néha felkavarják a vörös szelek: a csilli és az uragán. Utazásunk nyolcadik állomása volt ez a köztársaság. Négyezer moszkvai egyetemista utazott a szűzföldre. Közte mi, négyen, magyarok szálltunk fel a Moszkva-Karagandra különvonatra. Az állomások hozzászoktak a találkozásokhoz és elválásokhoz. Azért állomások. A négyezer zöld formaruhás fiú és lány mégis különös látványt nyújthatott, mert Moszkva összes riportere ott sürgölődött.

Egy mamát megkérték: sirja el újra magát mert filmeznek. Völegényének harminc borítékot adott egy ismeretlen menyasszony. Ennyi elég — mondta.

Csütörtökön délelőtt indulunk, s szombaton délután ötkor érkezünk meg. Budapesten, ötezer kilométerre, akkor harangoztak délelőtt. Celinograd volt végállomásunk, a szűzföld városa. Régi neve Akmolinszk volt. Fehér sír. A muzulmán temetési szertartás ma is ezt idézi. Ülőhelyzetben temetik és lepelben a halottakat. Celinogradban vagy tízfél

nemzetiség él. Kazahok, oroszok, újgurok. Még németek is.

Az állomáson rezesbanda fogadott bennünket. Meztől, régi katonasípkában vezényelte egy öreg kazah a 10-12 éves kopasznyírű napégette, ferdeszemű leánykéket. Nekem meg eszembe jutottak a háromnapos úton szerzett ismerős szavai: Amikor 1954-ben az elsők között itt jártam, nem várt még sem zenekar, sem virág. A magunkkal hozott sátrakban laktunk. Kétszersült és konzerv volt reggelünk, ebédünk, vacsoránk. Éjjel-nappal dolgoztunk. Nehéz volt. Még a vizet is repülőgépen küldték. De mi megalapoztuk itt a jövőt. Az életet.

Vonatunk ahogy átvágta az Uralt és maga mögött hagyta az Euró-Ázsia jelzésű obeliszket, egyre jobban zihált maga is a forróságtól. Egyre kevesebb lett a fa, egyre fogytak a dombok. Csak a forróság nőtt ki kilométerre.

Előttünk és mögöttünk felzántott és szántatlan sztyepp végeláthatatlanul.

A négyezer moszkvai diák ebbe a forróságba érkezett. Két hónapra jöttünk: építeni, terményt betakarítani. Mi egy kis faluban építettünk iskolát, klubot, fürdőt. Mérések, munkák nélkül magunk raktuk a házakat az alaptól a tetőig. A mérnökök azok a diákok voltak, akik már dolgoztak a celinán.

Életem, amikor a hőség elérte a negyven fokot, a hűvizű Talgarában menekültünk. Sör helyett kumiszt ittunk, este pedig összeültünk hallgatni a dombrást. Kéthúru hangszerüknek nagy múltja és kultúrája van. A dombra őrizte meg a kazahok múltját. Írásuk csak a szovjet rendszer megszületése óta van.

Bücsűzöl dombrát adtak nekünk, hogy ne feledjük őket és vigyük el a négy városba, ahol élünk és tanulunk hírüket-nevüket. Aztán beszálltunk a TU 114-be. Kigyulladt a lámpa: Kapcsolják be a biztosító óveket. Majd a stewardess hangja orszol: Köszöntjük utasainkat. Gépünk Celinograd és Moszkva között közlekedik. Menetidő négy óra huszonöt perc. Sebesség hétszáz kilométer óránként, magasság nyolcezer méter. Aztán kazahul szólalt meg ugyanez a hang. Nem tudok kazahul. Csak annyit értettem: kosból. Viszontlátásra.

Felszálltunk. Alattunk párnái autók és hatalmas porfelhő.

Kosból — mondtam magamban és arra gondoltam, hogy nemcsak a nem lesz por Kazahsztánban.

Hajnady Zoltán

Mensáros László ismét Szegeden. A második félév kulturális tervei között szerepel az is, hogy a JATE a városi tanáccsal és a TIT-tel együttműködve újra végül látja márciusban a kiváló művészt, aki kétszer is felejtethetetlen esttel mutatkozott be az egyetemen, legutóbb pedig mint a legjobb férfi filmszínész vívta ki a kritikusok elismerését.

Események Röviden

Jugoszláviában járt január 19-20-án a Tanárképző Főiskola háromtagú küldöttsége. Dr. Szendrey János igazgató, tanárvezető főiskolai tanár, dr. Nagy Pál igazgatóhelyettes, főiskolai docens és dr. Orgovány Zoltán adjunktus a Zrenyanini Munkásegyetemen, majd annak szabadkai magyar tagozatán folytatott módszertani megbeszélést.

Dr. Drien Károly tanár-vezető főiskolai tanár január 20-27. között a Nyitrai Pedagógiai Fakultáson illetve a város környékén tartott előadásokat ifjúságkutatási problémákról.

Megvan az ötödik. A Művelődésügyi Minisztérium jóváhagyta a szegedi főiskola és az odesszai Usinszkij Pedagógiai Főiskola közötti együttműködési szerződést. Így már öt külföldi testvérintézménnyel van hivatalos kapcsolata a szegedieknek. Ide tartozik még az is, hogy a nyitrai főiskolával és az uszgorodi egyetemmel közösen az eddigi négy hétnyi cseleddőt nyolc hétre emelték.

Már a jövőre is gondolkán. Megkezdődtek a főiskolán az 1969. március 3-5. között lezajló tudományos ülésszak előkészületei. Ezt ezúttal a történettudományi és a marxista tanszék rendezi közösen a Tanácsköztársaság kikiáltásának ötvenedik évfordulója alkalmából. A tudományos ülésszak újdonsága az lesz, hogy a tudományos diákköri beszámolóik is a program szerves részévé válnak.

Természettudományok

„Nyugatról-keletről jönnek, hazatérnek: szakmányuk közt ciaoók, könyves viederschn-ek” (Szegedi Egyetem VI. évf. I. sz.)

Hát igen, hallgatóink egyre többen ismerik meg nyugatot és keletet, Drezdát és Lipszét, Odesszát és Leningrádot, s egyre kevesebben ismerik meg hazánk tájait. Pedig Magyarország is bővelkedik természeti szépségekben, de hát a külföld csábításának nehéz ellenállni. Ma már az a helyzet, hogy egyetemünk hallgatói szinte többet járnak külföldre, mint ismeretlen hazai tájakra. Nem mintha ártana ez, de nem lenne helyes emiatt elhanyagolni a hazai tájakat.

Annál is inkább, mivel az egyetemi sportegyesületnek természetjáró szakosztálya is van, amelynek egyik feladata megismertetni tagjait a legszebb magyar turistahelyeket. Másik feladata ennek a szakosztálynak az, hogy a túrázás mellett a versenyszerű természetjárásnak is otthont adjon. E kettős feladatának a szakosztály az elmúlt években eleget is tett, nemrég azonban visszaesés következett be a szakosztály munkájában. A visszaesés okairól, és a kivezető útról beszélgetünk Török Miklóssal a szakosztály vezetőségi tagjaival és Hevér Lászlóval a SZEAC elnökség tagjával.

Török Miklós elmondta, hogy volt egy időszak a szakosztály életében (egy évvel ezelőtt) amikor nem mentek jól a dolgok. Ennek több oka volt, elsősorban az, hogy a szakosztály egyrésze tanulmányai befejeztével el távozott Szegedről. A visszaeséshez hozzájárult az is, hogy a szakosztály akkori vezetője dr. Prefort László bevonult katonának, és nem volt megfelelő helyettese. Ezek miatt a tanév elején szinte előlőrel kellett kezdeni-

ük a munkát. Így az első félév jórészt tagtoborzással, szervezéssel telt el. Csak félév végén jutottak el oda, hogy megszervezzék egy sítábort. Itt is komoly nehézségeik voltak, nincs ugyanis megfelelő számú sílécük, de végül is a honvédség segítségével megoldották a problémát. Fontos feladat az elkövetkezendő időszakban, hogy a szakosztály tagjaiból erős, baráti kollektívát alakítsanak ki, hiszen ez a túrázás egyik előfeltétele. De természetesen csak az egyik, a másik talán még fontosabb, az anyagiak biztosítása. Sajnos, a sportkör költségvetésében a szakosztálynak biztosított összeget csak versenyzésre lehet fölhasználni, annak ellenére, hogy számukra a túrázás támogatása fontosabb lenne. S ha már az anyagiakról esik, nagy segítség lenne az is, ha alkalmanként megkapták a SZEAC-buszt.

S milyen túrák valósulnának meg a félév folyamán? Nagyon szép terveik vannak erre a félévre. Hat túrát szeretnének lebonyolítani, a Pilis, Börzsöny, Mátra, Bükk, Pécs környékén. (Vöröskő, Visegrád, Vadállók, Rámszakadék.) Ezekre a gyönyörű helyekre szeretnék a tavasszal elvinni tagjaikat két és háromnapos túrák keretében.

Az újjászervezett szakosztály már most is több mint 60 tagot számlál, s ez a szám csak nőni fog. Terveztek ugyanis, hogy az eddigiek-nél szorosabb kapcsolatot építenek ki a KISZ-szervezetekkel, amelyek számára amúgyis gond a tömegsport biztosítása. Nos, a szakosztály szinte korlátlan számban tud hallgatókat foglalkoztatni, így a kapcsolatot a szakosztályra és a KISZ-re nézve egyaránt gyümölcsöző lesz.

Ambrus György

Pályázati felhívás

A KISZ Budapesti Bizottságának egyetemi és főiskolai tanácsa a kommunista ifjúsági mozgalom 50. évfordulója tiszteletére pályázatot hirdet a haladó magyar ifjúsági és diákmozgalomnak, egyetemi, főiskolai, az ifjúkommunisták fél évszázados harcának tárgyi emlékei, dokumentumai és hagyományainak összegyűjtésére, feldolgozására. A cél, hogy a felsőoktatási intézmények hallgatói jobban megismerjék a haladó magyar ifjúsági mozgalmak fejlődését, saját egyetemük, főiskolájuk felszabadulás előtti és utáni történetét.

Az alábbi témacsoportok közül a résztvevők tesztelik szerint választhatnak (a megadott témakörön belül a pályamunka címe, feldolgozási köre szabadon alkalmazható).

1. FELDOLGOZÁSOK:

- egy-egy felsőoktatási intézmény (kollégium) kommunista ifjúsági, diákmozgalmának teljes vagy részleges feldolgozása,
- haladó ifjúsági mozgalmak, kultúr- és sportélet az illető intézményben.
- egyetemi, főiskolai diáklap történetének feldolgozása.

2. GYŰJTŐMUNKA:

- dokumentumok, tárgyi emlékek gyűjtése, összeállítás (az ifjúsági mozgalommal foglalkozó intézményi anyagok, újságok, fényképek, fotokópiák, jelvények, tagsági könyvek, meghívók, plakátok, röplapok, rektori jelentések, stb.),
- a felsőoktatási intézmény haladó ifjúsági mozgalma egykori vezetőinek és résztvevőinek visszaemlékezései és életútjuk bemutatása (leírás, magnófelvételek, stb.),
- intézményi haladó hagyományok, szokások összegyűjtése, dokumentálása.

A pályázaton, bármelvik témakörben (akár több témában is) részt vehet valamennyi felsőoktatási intézmény hallgatója vagy oktatója eddig még nem publikált egynégy, vagy kollektív pályamunkával. A feldolgozások terjedelmének alsó határa 20 gépelt oldal.

A feldolgozás jellegű pályamunkát 3 neldányban kell beküldeni 1968. szeptember 15-ig a KISZ Budapesti Bizottságának egyetemi és középiskolai osztályára (Budapest, VIII. Köztársaság tér 27.).

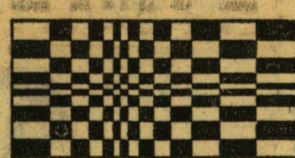
A dokumentációs anyagokat egyetemünk KISZ-bizottságához (II. em. 270.) lehet benyújtani. A bíráló bizottság, illetve annak megbízottai a dokumentum jellegű gyűjteményeket a helyszínen fogják áttanulmányozni.

PÁLYADÍJAK:

- 2 db I. díj 2000 Ft (ilyen értékű tárgyjutalom vagy külföldi utazás)
- 2 db II. díj 1000 Ft
- 2 db III. díj 800 Ft

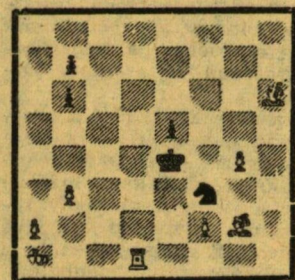
A pályadíjakat a bíráló bizottság — amely neves szakemberekből áll — 1968. december első felében, ünnepélyes keretek között fogja kiosztani. Ezen kívül a legjobb munkát végző KISZ-bizottságok munkájának értékelését és jutalmazását is javasolhatja a bizottság.

A pályázattal kapcsolatban a KISZ Budapesti Bizottságának egyetemi osztálya 134-684 számon ad felvilágosítást.



TANITVANYOK
Megosztott, ellenvéleményektől és máshtektől tagolt világunkban azért akad még néhány fogódzó. Egy-két olyan nyugvópont, amely ugyan nem felel meg az archimédesi szilárdaság követelményének, hogy onnan ki (vagy helyre?) billenthessük univerzumunkat, de ahol legalább föllelhető a consensus horum omnium — és ez reményteljes — és ez reményteljeshez nem is kevés. Abban például tartósan és meglepő egyetemességgel meg egyezünk (s amióta a nagy kulturális forradalom összetörte a sakktablákat, legalább nem is kell valami váratlan ellenvéleménnyel számolnunk a makacs ellenvélemények birodalmából), hogy a modern sakkfeladvány művészet születése 1845 februárjára tekinthető. Akkor közöttük a tekintélyes londoni Chess Player's Chronicle, Staunton sakkfolyóirata az alábbi feladványt:

Shagird, 1845



Matt 4 lépésben

MOST SZERENCSEJE LESZ!

4 forintért kétszobás, központifűtéses öröklnakást, gépkocsival, vagy kétszobás családi házat garázzsal, gépkocsival; kétszemélyes olasz- és franciaországi körutazást; 100 000 forintos, szabadrendelkezési vásárlási utalványt; további jelentős összegű vásárlási utalványokat és gépkocsikat nyerhet.

VEGYEN SZERENCSE SORSJEGYET

az újságosoknál, trafikokban, boltokban, vagy a postásoknál.

HÚZÁS FEBRUÁR 25-én!

S A K K

Rovatvezető: dr. Blahó György

VII.: Kal. Bd1, Fg2, Fh6; gy.: a2, b3, 22, g4 (8).
Söt.: Ke4, H3; gy.: b6, b7, e5 (5)

Hogy jelentőségével a józsefmű szerkesztés az első pillanattól kezdve tisztában volt, annak legényesebb bizonyítéka, hogy azonnal a címlapon közölte — és hosszú hónapokig le sem vette onnan! Addig ugyanis nem akadt megfektetés. Ami ismét világosan példázza, hogy milyen forradalmian új utakat tört: megoldásához a sakkzók-nak új asszociációs pályákat kellett nyitniuk az addig bejárt úton. Híre futótűzként jeltá be az akkori sakkvilág: minden valamire való sakkújság és -rovat leközölte.

De ki az a Shagird? Ezt kérdezték a kortársak és azóta is jónéhány cikk és monográfia szerzője. A feladványt, egy másik hasonló stílusú társával együtt, Uj-Deihiból küldötte egy bizonyos Henry Augustus Loveday tiszteletes (ama megjegyzés, hogy azokat biz' meg az ő nagybecsült Keramat Ali barátja sem tudta megoldani). Azóta is indiai feladványoknak hívjuk az eszmét kidolgozó és tökéletesítő alkotásokat.

Hamarosan kiderült, hogy shagird nem más, mint „tanitvány” — önnind nyelven. Hogy azután ez az álnév magát a szerény újságíróra, vagy valamelyik írástudatlan szolgáját vagy megterített hívet jelzi-e — azon azóta is vitakozgatnak. Legutóbb például a Földeák könyve (A Sakkjáték Kincses-könyve) egyik lektori jegyzetében Bán Jenő dr. amellet teszi le a garast, hogy nem Loveday a szerző s e feltételezés a főbáb-bábal velt igazoltnak. De vajon a forradalmian új gondolatok mindjárt tökéletes formában jelennek meg? Ellenkezőjére több a példa!

A másik tanitvány kilétét legalább kiderítették az angolok. William S. Gosset-nek hívták a fiatalembert, aki ide s tőve 60 éve egy dublini sörgyár igazgatója egy esztendőre elküldött K. Pearson professzorhoz matematikát tanulmányozni. Hátha némely statisztikai módszer alkalmazása hasznosnak bizonyulna a sörgyártásban. A számológépekkel igazgatott nagyipar korszakában már jól látjuk e lépés jelentőségét, de az igazgatóságnak nem kellett az utókorig várakoznia. A fiatal Gosset, aki a statisztika elméletében és gyakorlati alkalmazásában egyaránt tehetségesnek bizonyult, egymás után szállította hasznos hajtó javaslatait. Oly-

annya hasznos hajtókat, hogy amikor — a sörgyártással kapcsolatban nem álló — elméleti kutatásait közölni óhajtotta a Biometrika c. szaklapban, az igazgatóság megtiltotta, hogy ezt saját neve alatt tegye, nehogy a konkurrenca rájöjjön a matematika üzleti áldásaira. Így azután cikksorozata Student álnév alatt jelent meg — és ma is mindenki a sorozatok szignifikáns differenciál vizsgálat-próbát Student és nem Gosset próbának hívja. Holott a sörgyárak azóta már valószínűleg rájöttek a turpisságra.

CARO-KANN VEDELEM. R. Spielmann — M. Walter, Trenčanyepolec 1928. Az évforduló nyújt ürügyet e ragyogó játszmák közlésére.

1. e5 c6 2. Hc3 d5 3. Hf3 Hf6 4. e5 He4 5. Ve2 Hc3; 6. d6 b7 7. Hd4 c5 8. e6! fe 8. — cd 9. Vb5+ Fd7 10. ef+! K7; 11. Vd5+ nyer. 9. Vh5+ Kd7 10. Hf3 Ke7 11. He5 Fd7 12. Hf7 Ve8 13. Ve5+ Kd7 14. Ff4 e4 15. Ve7+ Ka6 16. Hd8! Hc6 17. Vb7+ Kd5 Ka5 18. Hc6+ Fc6; 19. b4+ és matt a következő lépésben. 18. a4+ Kc5 19. Vc6+! Spielmann fél másodperc alatt meghúzott egy ilyen lépést. Fc6; 20. He6+! matt.

Angol nyelven jelenik meg ebben az évben dr. Ábrahám Ambrus akadémikus Kossuth-díjas egyetemi tanár „A gerincesek szívének és vérédényeinek beidézése” című könyve az Akadémiai Kiadó gondozásában. A mű megjelenésére a kiadó első negyedévi tervei között szerepel.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja Megjelentik havonta kétszer Főszerkesztő: Papp Lajos Szerkesztőség: Szeged Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Tel.: 15-198 12-339 Kiadásért felel Kovács László a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója Kiadóhivatal: Szeged Tanácsköztársaság útja 10. Tel.: 13-500 13-116 A lapot az intézmények pártbizottsága terjesztik. Árs 50 fillér. Előfizetés négy évre 3 Ft

Szegedi Nyomda Vállalat